

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา*

THE DEVELOPMENT OF LOCAL LEARNING UNIT ON LIVING ACCORDING TO THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY TOGETHER WITH THE GPAS 5 STEPS LEARNING MANAGEMENT METHOD IN SOCIAL STUDIES, RELIGION, AND CULTURE FOR SCHOOLS IN SONGKHLA PROVINCE

พนัชกร พิทธิยะกุล

Panatchakorn Pittiyakul

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สงขลา ประเทศไทย

Faculty of Education, Songkhla Rajabhat University, Songkhla, Thailand

Corresponding author E-mail: aporn.pi@skru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา 2) ศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นฯ 2.1) ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.2) ศึกษาความพึงพอใจ เป็นวิจัยแบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ร่วมกับวิจัยเชิงทดลอง ผู้ให้ข้อมูลหลักมี 3 กลุ่ม รวม 104 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 20 คน หัวหน้าวิชาการ 30 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ 54 คน ประชากรที่ใช้ คือ ผู้เรียนชั้นป.6 ในเขตพื้นที่สพป.สงขลา เขต 1 จำนวน 200 คน กลุ่มตัวอย่าง 30 คน คือ ผู้เรียนชั้น ป. 6 แบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาต้องการให้มีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.24 ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่/ถอดบทเรียน (AAR) ระดับความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.39 รองลงมา คือ ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ค่าเฉลี่ย 4.38 ด้านศาสตร์พระราชาและหลักการทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.32 ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ค่าเฉลี่ย 4.25 และด้านที่มาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ค่าเฉลี่ย 4.16 ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.97 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.00 อยู่ในระดับดีมาก พบว่า ผู้เรียน 16 คน อยู่ในระดับดีมาก ผู้เรียน 9 คน อยู่ในระดับดี ผู้เรียน 5 คนอยู่ในระดับปานกลาง และความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ย 4.37 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps

Abstract

The objectives of this research were 1) Develop a local learning unit on living according to the philosophy of the sufficiency economy, combined with the GPAS 5 Steps learning management method in the social studies group for schools in Songkhla Province, 2) Study the results of using the local learning unit, 2.1) Study the academic achievement, 2.2) Study the satisfaction, which is a participatory action research combined with experimental research. There are 3 groups of key informants, totaling 104 people: 20 administrators, 30 academic leaders, and 54 social studies group leaders. The population used 200 grade 6 students in the Songkhla Primary Educational Service Area Office 1. The sample group is 30 grade 6 students. Specific is used. The research instruments are interview forms, learning management plans, and Achievement tests. and 3) Satisfaction questionnaires. The statistics used for data analysis are the mean and standard deviation. The research found that the educational institutions want to develop local learning units. At a high level, an average of 4.24, New Agricultural Theory/Lessons Learned (AAR), the highest level of demand, an average of 4.39, followed by the philosophy of the sufficiency economy, the theory of 3 rings, 2 conditions, an average of 4.38, the royal science and principles of work, an average of 4.32, the application of the sufficiency economy philosophy, an average of 4.25, and the origin of the sufficiency economy philosophy, an average of 4.16. According to the set criteria, the suitability is at the highest level, with an average of 4.97. The average academic achievement score is 81.00 percent, which is excellent. It was found that 16 students were at a level, 9 were at a reasonable level, 5 were at a moderate level, and the satisfaction had an average of 4.37, which is at a high level.

Keywords: Local Learning Units, Sufficiency Economy Philosophy, GPAS 5 Steps Learning Management Method

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ในสังคม หากสังคมหรือบ้านเมืองใดส่งเสริมการศึกษาที่ดีให้แก่เยาวชนได้ครบถ้วนในทุกด้านแล้วบ้านเมืองนั้นก็จะมีแต่พลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถดำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติให้ก้าวหน้าต่อไปได้ พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพรหมมหาราชาพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ 9 พระราชทาน เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2524 ดังนั้น แล้วการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญเพื่อการพัฒนาประเทศชาติที่ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) การจัดการศึกษาในโลกยุคดิจิทัลนั้นผู้สอนจะต้องปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่ไร้พรมแดนนั้นหมายความว่า การติดต่อสื่อสารสามารถเชื่อมโยงเข้าหากันในทุกมิติ ซึ่งความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการไหลบ่าของวัฒนธรรมได้ ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องมีการกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศไว้ให้ชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) เพื่อให้เกิดความสมดุล และจะต้องมีการบูรณาการสื่อดิจิทัลกับทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่อย่างหลากหลาย เพื่อสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นกับสังคมและทำให้ชาวบ้านสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้เพราะในแต่ละชุมชนท้องถิ่นมีบริบททุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน

เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จะเห็นได้ว่าการกำหนดหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในยุคของการปฏิรูปการศึกษานั้น คำนึงถึงพัฒนาผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยเป็นสำคัญ ซึ่งแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นหรือมีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ผู้เรียนและชุมชน สามารถนำองค์ความรู้มาประยุกต์และบูรณาการใช้ในการชีวิตประจำวันได้ ในปัจจุบันสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนได้ใช้หลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 เหมือนกันทั้งประเทศแต่ผู้วิจัยมองว่าสถานศึกษาแต่ละพื้นที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์และบริบทความโดดเด่นที่ต่างกัน ดังนั้น แล้วการออกแบบหลักสูตรของสถานศึกษานั้นจะต้องมีความแตกต่างเช่นเดียวกัน ซึ่งแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรืองใกล้ตัวและมีความจำเป็นกับผู้เรียนทุกระดับชั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญและนำมากำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนัก เห็นคุณค่า และนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสให้แก่วิศวกรไทยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการชีวิตประจำวันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา และปัจจุบันก็ยังเป็นองค์ความรู้ที่ทันสมัยอยู่สามารถนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาสังคมได้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการนำพื้นฐานความรู้เรื่องรางวัลใกล้ตัวมาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนประเทศไทยและแก้ปัญหาให้กับชุมชนได้ทุกระดับและทุกช่วงวัย ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชนและระดับรัฐได้ กล่าวคือหัวใจสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตตามแนวทางสายกลางหรือความพอประมาณนั่นเอง แต่ในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจยุคสมัยใหม่นั้นจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาบูรณาการเพื่อให้ได้ผลที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งในสาระสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระองค์ทรงสอนไว้นั้น คือ หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ส่วน 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม (นภาพรณ พิพัฒน์, 2550) เพื่อการนำมาบูรณาการกับการใช้ชีวิตประจำวัน หลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) นั้นจะต้องมีความพอเพียง หมายถึง ทำพอประมาณ ด้วยเหตุผลเป็นไปตามลำดับขั้นตอน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี สามารถอยู่รอดเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก และจะต้องมีความรอบรู้ คือ มีองค์ความรู้ในตัว มีความรอบคอบ ดำรงตนด้วยความไม่ประมาท นำหลักคุณธรรมจริยธรรม อดทน อดกลั้น เพียรพยายาม มาสร้างความสมดุลให้กับชีวิต ยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2549) กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นถึงความสำคัญในการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิด เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือผ่านการลงมือทำ (Learning By Doing) และ มาตรา 27 และมาตรา 28 ได้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับโดยให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องสภาพของปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นให้เหมาะสมกับช่วงวัย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน และเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบ GPAS 5 Steps สามารถนำมาเป็นแนวทางของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ทั้งนี้ เพราะเป็นการเน้นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และยังเป็นการสร้าง ความตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์ กระบวนการเสริมสร้างประชาธิปไตย พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของสังคม ความภูมิใจในรากเหง้าของตนเอง การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างกันอย่างมีความสุข สามารถ

ปรับตัวยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (ดวงกมล สิ้นเพ็ง, 2553) ดังนั้น วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps จึงเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนได้ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2565) ซึ่งวิธีการออกแบบการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps เป็นวิธีการที่จะพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและต่อยอดองค์ความรู้ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนได้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 แสวงหาข้อมูลรอบด้านเพื่อตอบโจทย์การเรียนรู้ (Gathering) ขั้นที่ 2 คิด - วิเคราะห์ - สรุปความรู้เพื่อวางแผนเตรียมปฏิบัติ (Processing) ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหา เพื่อพัฒนาหาแนวทางที่ดีที่สุดและสรุปความรู้ (Applying and Constructing the Knowledge) ขั้นที่ 4 สื่อสารและนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย (Applying and Communication Skill) และขั้นที่ 5 สร้างคุณค่าให้ผลงานต่อยอดประโยชน์สู่สังคม (Self-Regulating) อย่างไรก็ตามการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในทุกช่วงวัยยังไม่ตอบโจทย์สังคมเท่าที่ควร ซึ่งการจัดการเรียนการสอนยังไม่ถึงเป้าหมาย ผู้เรียนยังไม่เกิดสมรรถนะการเรียนรู้และนำองค์ความรู้ไปบูรณาการกับชีวิตจริงได้ การจัดการศึกษาในภาพรวมยังแปลกแยกไปจากสังคมและยังเกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนชายขอบ ดังนั้น ผลการวิจัยตามการปฏิรูปการศึกษา พบว่า รัฐบาลต้องเร่งแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ที่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างและบริบทตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ของสถานศึกษา อาทิ การรายงานสรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษาที่สรุปออกมาว่า ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและการบูรณาการเพียงร้อยละ 10.4 ซึ่งพบว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละพื้นที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวใกล้ตัวกับการดำรงชีวิตจริงได้ ทำให้เป้าหมาย ไม่สามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ไม่ได้เน้นการฝึกปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ จึงทำให้ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหานั้น นอกจากนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ อาทิ การคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ แต่จะต้องบูรณาการ เรื่องราวใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและต้องหันกลับมาทบทวนเพื่อกำหนดแนวทางร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นโจทย์สำคัญในการแก้ปัญหาเพื่อขับเคลื่อนจากจุดเล็ก ๆ และค่อย ๆ ขยายต่อไปเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ

คำตอบที่ได้จากโจทย์วิจัยดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ (Outcome) ของการวิจัยทั้งด้านคุณภาพและด้านปริมาณ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ โดยการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและมีความสำคัญ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา

2. เพื่อศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจ เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยแบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ร่วมกับวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) โดยดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นและการตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น และขั้นตอนที่ 3 การนำหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นไปใช้และประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยการดำเนินการตามแผนการทดลองวัดเฉพาะหลังการทดลอง (One-Group Posttest Only Desing) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นมีจำนวน 4 กลุ่ม รวม 15 คน ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 5 คน นักเรียนนักศึกษา จำนวน 5 คน และผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 1 จำนวน 200 คนของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านด่าน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านเนื้อหา การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา มีขอบเขตเนื้อหาตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน ได้แก่ 1) ที่มาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ศาสตร์พระราชาและหลักการทรงงาน 4) เกษตรทฤษฎีใหม่/ฝึกปฏิบัติการภาคสนาม 5) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน/ฝึกปฏิบัติการภาคสนาม 6) กิจกรรมถอดบทเรียนตามหลักทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และ 7) กิจกรรมถอดบทเรียน (AAR) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ ความต้องการในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสำรวจปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนกับผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวน 15 คน โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและปรับตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อออกแบบหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นฯ ได้ 7 หน่วย ดังนี้ 1) ที่มาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ศาสตร์พระราชาและหลักการทรงงาน 4) เกษตรทฤษฎีใหม่/ฝึกปฏิบัติการภาคสนาม 5) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน/ฝึกปฏิบัติการภาคสนาม 6) กิจกรรมถอดบทเรียนตามหลักทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และ 7) กิจกรรมถอดบทเรียน (AAR) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วเสนอให้วิเคราะห์เป็นความเรียงก่อนนำไปออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 7 แผน 14 ชั่วโมง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้ทดสอบหลังเรียนทั้งนี้การตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.0 ในทุกข้อ แล้วคัดเลือกมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 30 ข้อ พบว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้มีความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.4 ถึง 0.8 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.2 ถึง 0.6 ซึ่งแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้มีค่าความเชื่อมั่น (KR-20) เท่ากับ 0.7 ซึ่งเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

แบบประเมินความพึงพอใจหลังจากการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ใช้แบบวัดที่มีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ทั้งนี้จากการตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.0 ในทุกข้อ ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปและเป็นข้อคำถามที่มีความเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลังจากสอบถามความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและดำเนินการร่วมกันออกแบบหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นฯ กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 7 หน่วย ดังนี้ 1) ที่มาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ศาสตร์พระราชาและหลักการทรงงาน 4) เกษตรทฤษฎีใหม่/ฝึกปฏิบัติการภาคสนาม 5) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน/ฝึกปฏิบัติการภาคสนาม 6) กิจกรรมถอดบทเรียนตามหลักทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และ 7) กิจกรรมถอดบทเรียน (AAR) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ตามหน่วยที่ระบุและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนดำเนินการนำไปใช้

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของ GPAS 5 Steps เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างโดยทำการทดสอบหลังเรียน (Post Test) แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

หลังดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความพึงพอใจหลังเรียนมาให้กลุ่มตัวอย่างประเมิน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐานและสถิติอ้างอิง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สถานศึกษาต้องการให้มีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.24 ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่/ถอดบทเรียน (AAR) ระดับความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.39 รองลงมา คือ ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ค่าเฉลี่ย 4.38 ด้านศาสตร์พระราชาและหลักการทรงงาน ค่าเฉลี่ย 4.32 ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ค่าเฉลี่ย 4.25 และด้านที่มาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ค่าเฉลี่ย 4.16 ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.97 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.00 อยู่ในระดับดีมาก พบว่า ผู้เรียน 16 คน อยู่ในระดับดีมาก ผู้เรียน 9 คน อยู่ในระดับดี ผู้เรียน 5 คนอยู่ในระดับปานกลาง และความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ย 4.37 อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ที่มาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ศาสตร์พระราชาและหลักการทำงาน 4) เกษตรทฤษฎีใหม่/ฝึกปฏิบัติการภาคสนาม 5) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน/ฝึกปฏิบัติการภาคสนาม 6) กิจกรรมถอดบทเรียนตามหลักทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และ 7) กิจกรรมถอดบทเรียน (AAR) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 1 ระดับความต้องการเพื่อให้ได้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา

ที่	ประเด็นพิจารณา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
1	ที่มาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.16	0.59	มาก
2	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	0.63	มาก
3	ศาสตร์พระราชาและหลักการทำงาน	4.32	0.69	มาก
4	เกษตรทฤษฎีใหม่ฝึกปฏิบัติการ/ภาคสนาม	4.39	0.76	มาก
5	การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน/ฝึกปฏิบัติการภาคสนาม	4.25	0.84	มาก
6	กิจกรรมถอดบทเรียนตามหลักทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	4.38	0.69	มาก
7	กิจกรรมถอดบทเรียน (AAR) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.39	0.67	มาก
รวม		4.24	0.38	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ในภาพรวมระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ฝึกปฏิบัติการ/ภาคสนาม และด้านกิจกรรมถอดบทเรียน (AAR) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีระดับความต้องการมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 รองลงมา คือ ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและด้านกิจกรรมถอดบทเรียนตามหลักทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ด้านศาสตร์พระราชาและหลักการทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.32 ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ค่าเฉลี่ย 4.25 และด้านที่มาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ค่าเฉลี่ย 4.16 ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา

คนที่	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)		ระดับคุณภาพ
	คะแนนที่ได้	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	
1	29	96.67	ดีมาก
2	20	66.67	ปานกลาง
3	22	73.33	ดี
4	22	73.33	ดี
5	21	70.00	ดี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา (ต่อ)

คนที่	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)		ระดับคุณภาพ
	คะแนนที่ได้	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	
6	28	93.33	ดีมาก
7	26	86.67	ดีมาก
8	29	96.67	ดีมาก
9	21	70.00	ดี
10	21	70.00	ดี
11	20	66.67	ปานกลาง
12	26	86.67	ดีมาก
13	27	90.00	ดีมาก
14	19	63.33	ปานกลาง
15	28	93.33	ดีมาก
16	26	86.67	ดีมาก
17	29	96.66	ดีมาก
18	28	93.33	ดีมาก
19	21	70.00	ดี
20	27	90.00	ดีมาก
21	28	93.33	ดีมาก
22	26	86.67	ดีมาก
23	22	73.33	ดี
24	21	70.00	ดี
25	25	83.33	ดีมาก
26	22	73.33	ดี
27	27	90.00	ดีมาก
28	28	93.33	ดีมาก
29	20	66.66	ปานกลาง
30	20	66.66	ปานกลาง
รวม	729	81.00	ดีมาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยร้อยละ เป็นรายบุคคล พบว่าผู้เรียน จำนวน 16 คน อยู่ในระดับดีมาก ผู้เรียน จำนวน 9 คน อยู่ในระดับดี และผู้เรียน จำนวน 5 คน อยู่ในระดับปานกลาง

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจรายด้านหลังเรียนของผู้เรียนที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา

ความพึงพอใจหลังเรียน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
ด้านเนื้อหาสาระ	4.30	0.35	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.43	0.45	มาก
ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	4.29	0.25	มาก
ด้านการวัดผลประเมินผล	4.41	0.36	มาก
ด้านผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนรู้	4.66	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 การแสดงความพึงพอใจหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา เมื่อมีการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 รองลงมาผู้เรียนพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ด้านเนื้อหาสาระ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่า สถานศึกษาได้หน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ที่มาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกฝ่ายในภาพรวมความต้องการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.97 มีค่าดัชนีความสอดคล้องในแต่ละข้อ 0.60 - 1.00 ในภาพรวมเท่ากับ 0.98 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และความต้องการสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ฝึกปฏิบัติการ/ภาคสนาม และด้านกิจกรรมถอดบทเรียน (AAR) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีระดับความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 รองลงมา คือ ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและด้านกิจกรรมถอดบทเรียนตามหลักทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ด้านศาสตร์พระราชาและหลักการทำงานค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ด้านการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน/ฝึกปฏิบัติการภาคสนาม

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และด้านที่มาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวเรศ ภักดีจิตร ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นบนฐานนครสวรรค์ศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยภาพรวมมีระดับความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก (เยาวเรศ ภักดีจิตร, 2564) และนอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐศาสตร์ สุขสวัสดิ์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง การลากพระ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางดาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (รัฐศาสตร์ สุขสวัสดิ์, 2550) ในการหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ นฤมล จูประเสริฐ ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นอนุสรณ์บ้านไร่ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนธรรมธิปไตย เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านเรื่องราวในชุมชนของตนเองและเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาหลักสูตรไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) ขั้นการพิจารณาโครงร่างของหลักสูตรท้องถิ่น 3) ขั้นการทดลองใช้หลักสูตร และ 4) ขั้นการประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่น (นฤมล จูประเสริฐ, 2552)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวใกล้ตัวและสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ ฆนัท ธาตุทอง ที่ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นการปรับ โครงสร้าง เนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และเพิ่มรายละเอียดของมวล ประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน โดยจัดเนื้อหาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวประวัติความเป็นมาท้องถิ่นที่ตนอาศัย ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณี และการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น ซึ่งเรียนรู้จากชีวิตจริงและทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาที่พบใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ฆนัท ธาตุทอง, 2550) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย ตุงคนาคร ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง อาชีพในชุมชน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 79.44 สูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ร้อยละ 70.00 และวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา (พรชัย ตุงคนาคร, 2548) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพงษ์ ศิริวิริยานันท์ ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากเป็นกระบวนการที่นำกระบวนการคิดเชิงระบบขั้นสูงมาใช้โดยเฉพาะการใช้คำถามกระตุ้น การสังเกต การรวบรวมข้อมูลและฝึกปฏิบัติเพื่อให้ได้ข้อสรุปความรู้หลังปฏิบัติ (รัฐพงษ์ ศิริวิริยานันท์, 2563)

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา โดยรวม พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวใกล้ตัวสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันจนสามารถสรุปความรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิรมย์ อิสโร ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง กุ้งเสียบ สำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวใกล้ตัวและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้ (ภิรมย์ อีสโร, 2549) นอกจากนี้ ในขั้นการสื่อสารและการนำเสนอ ผู้เรียนได้ร่วมกันสะท้อนกลับหลังการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ AAR เพื่อการนำไปพัฒนาและปรับใช้จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps เป็นวิธีที่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์สู่กระบวนการคิดขั้นสูงของการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการสร้างองค์ความรู้ โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่ Srihawong, P ได้การศึกษาเรื่อง The Development of critical thinking abilities of eighth grade student a thought the GPAS. พบว่า 5 ขั้นตอนของแบบ GPAS 5 Steps ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสังเกต รวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์และสรุปความรู้ ขั้นที่ 3 ปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนอผลงาน และขั้นที่ 5 ประเมินเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนเนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย (Srihawong, P., 2019)

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา ที่ผู้วิจัยได้ศึกษานอกจากจะเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย แล้วยังเป็นการสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนได้รักและหวงแหนเข้าใจความเป็นรากเหง้าของตนเอง รวมทั้งสามารถนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทานให้แก่คนไทยมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันที่ยั่งยืนให้สอดคล้องกับชีวิตได้

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่า พื้นที่ในบริบทท้องถิ่นของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่จังหวัดสงขลาของโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรมและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น ให้สถานศึกษาได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนได้เห็นถึงความสำคัญและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำได้เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น ผ่านหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถองค์ความรู้ (Construction of Knowledge) ของตนเองขึ้นมาได้ ดังนั้นแล้วเครื่องมือที่เป็นกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS) เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ GPAS 5 Steps มีสาระสำคัญ ดังนี้ ขั้นที่ 1 แสวงหาข้อมูลรอบด้านเพื่อตอบโจทย์การเรียนรู้ (Gathering) ขั้นที่ 2 คิด - วิเคราะห์ - สรุปความรู้เพื่อวางแผนเตรียมปฏิบัติ (Processing) ขั้นที่ 3 ลงมือทำจริง แก้ปัญหาจริง เพื่อพัฒนาหาแนวทางที่ดีที่สุด (Applying) ขั้นที่ 4 สื่อสารและนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย (Applying) ขั้นที่ 5 สร้างคุณค่าให้ผลงาน ต่อยอดประโยชน์สู่สังคม (Self-Regulating) ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปต่อยอดองค์ความรู้ แก้ไขปัญหาให้ชุมชน สร้างภูมิคุ้มกัน และทำให้เกิดสมรรถนะในการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการทำงาน และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์คุณธรรมจริยธรรมหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานไว้กับคนไทยเพื่อการนำไปปฏิบัติเพื่อความสมดุลและความยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ฉันท ชาติทอง. (2550). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ดวงกมล สินเพ็ง. (2553). การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้: การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพรณ พิชพันธ์. (2550). เปิดโลกความสุข GNH. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- นฤมล จูประเสริฐ. (2552). การพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นอนุสาวรีย์บ้านไร่สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 1. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรชัย ตุงคนาค. (2548). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง อาชีพในชุมชน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2565). สมรรถนะการนิเทศเชิงรุกร่วมกับผู้บริหารและครูในสถานศึกษา-PLC. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิรมย์ อิสโร. (2549). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กุ้งเสียบ โรงเรียนท่าสนุก. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เยาวเรศ ภักดีจิตร. (2564). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่นบนฐานนครสวรรค์ศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 17(1), 61-72.
- รัฐพงษ์ ศิริวิยานันท์. (2563). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปยุโรปสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps. เรียกใช้เมื่อ 10 พฤษภาคม 2568 จาก https://drive.google.com/file/d/1luwHwEVcRu_ozYHz1HlqOtv1tP28IjE/view
- รัฐศาสตร์ สุขสวัสดิ์. (2550). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่องการลากพระในชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางदानสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2566 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). ชีวิตพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: นิตยสารแพรว รายปักษ์.
- Srihawong, P. (2019). The Development of critical thinking abilities of eighth grade student a thought the GPAS. Journal of Legal Entity Management and Local Innovation, 6(6), 315-329.